

Správné nasazení odstřelovačů na bojišti je jednou z obtížných částí výcviku samotných odstřelovačů a jednou z obtížných částí rozhodovacího procesu velitelů. Týká se to především velitelů čet, rot a praporů, kteří na jejich činnost dohlížejí. Nasazení odstřelovače – kde a jak se zařadí mezi ostatní vojáky a jaká má být jeho úloha – zůstává obtížným problémem, který vyžaduje střízlivé uvažování a představitivost jak na straně odstřelovačů, tak velitelů mechanizovaných jednotek, kteří jim velí. Článek se zabývá povinnostmi odstřelovače a pozorovatele, přesnou střelbou na velkou vzdálenost ze zálohy, pohybem po bojišti a taktikou nasazení.

Od konce studené války se musely ozbrojené síly západních zemí připravovat na boj v menších a rozmanitějších válkách. Předtím diktovala taktické požadavky představa masových tankových bitev ve střední Evropě spolu se zcela specifickými přístupy. Důraz se kladl na tanky a boj proti tankům a odstřelovači zůstávali na periferii úvah. Od té doby se ohnisko zájmu přesunulo na mnohem pohyblivější operace, kde má odstřelovač významnější úlohu. Každá budoucí operace bude v sobě zahrnovat tři kategorie: ofenzivní, defenzivní a stabilizační s různou úrovní každé z nich. Odstřelovači při své účasti v operaci (misi) musí být připraveni řešit úkoly každé kategorie podle momentální potřeby velitele.

Mít k dispozici kvalitně připravené odstřelovače zvyšuje možnosti jejich uplatnění i z hlediska cílů (objektů). Některé strategicky významné objekty jsou obzvláště vhodnými objekty odstřelovačů. Jedná se například o křižovatky, průsmyky v horském terénu, mosty, letiště, železnice, rozhlasová a telefonická zařízení.

Z hlediska **taktického** určení je primárním úkolem odstřelovače likvidace nebo vyřazování jednotlivých vojáků z boje. Zpravidla střílí z maskovaného postavení, na vzdálenost blízkou maximálnímu mířenému dostřelu své zbraně vybavené zaměřovacím dalekohledem. Se svojí puškou může střílet i za hranice mířeného dostřelu při vedení podpurné palby. Další rolí odstřelovače je získávání informací o činnosti nepřítele a střežení. Není pochyb o tom, že příslušně vycvičený odstřelovač, vybavený optickými přístroji a ovládající metody utajeného pohybu v terénu, je zároveň výkonným prostředkem průzkumu.

Vyskytují se situace, kdy má odstřelovač větší cenu pro informace, které získává, než pro cíle, které ničí.

Na bojišti musí **odstřelovač** ve dne i v noci, během jakéhokoli konfliktu, zvládnout plnění následujících úkolů:

- ❑ likvidaci vojáků protivníka vykonávajících důležité funkce (velitelé, přední pozorovatelé a průzkumné hlídky),
- ❑ likvidace nepřítele identifikovaného nebo stanoveného informačními zdroji,
- ❑ likvidaci vybraných vojáků nebo dalších objektů z vlastní iniciativy,
- ❑ likvidaci nepřátelských odstřelovačů,
- ❑ pozorování a předávání informací o situaci a činnosti nepřítele,
- ❑ zjišťování polohy cílů vhodných k ničení zbraněmi bojové podpory,
- ❑ spolupráci v rámci společných operací spřátelených sil, zpravidla jako hlídka nebo zdroj informací.

Na poli vnitřní bezpečnosti je obvyklou úlohou odstřelovače zajistit kontrolu nad prostorem, kde se provádí zásah, a vést mířenou palbu na vybrané cíle, stanovené rozkazem nebo instrukcemi velitele zásahu.

Moderní odstřelovač zpravidla nepracuje samostatně, ale jako příslušník **dvoučlenného odstřelovačského týmu**. Tým tvoří dva plně kvalifikovaní odstřelovači. Při plnění bojového úkolu se pravidelně střídají v rolích odstřelovače a pozorovatele – zpravidla každou půlhodinu nebo hodinu – ihned poté, co zaujmou skryté postavení. Aby se však dodržely obvyklé vojenské zvyklosti, je jeden z členů týmu „oficiálně“ jmenován odstřelovačem a velitelem týmu. Role pozorovatele není v žádném případě druhořadá. Pozorovatel může být mnohem zkušenější než odstřelovač, zběhlý v přesném stanovení vzdálenosti a posuzování vlivu větru.

Pozorovatel plní některé nebo všechny dále vyjmenované úkoly:

- ❑ obstarává a připravuje speciální součásti vybavení týmu, jako jsou prostředky nočního vidění, navigační pomůcky a vybavení specifické pro konkrétně plněný úkol,
- ❑ vede (čili naviguje) odstřelovače v terénu do chvíle, kdy začne plně maskované pronásledování cíle,
- ❑ udržuje a přenáší plně samočinnou nebo samonabíjecí pušku (určenou k obranné palbě v mimořádných případech a střežení ukrytého stanoviště),
- ❑ následuje odstřelovače při pohybu na bojišti, zahazuje případné stopy jejich pobytu,
- ❑ pomáhá s přípravou a stavbou skrýše,
- ❑ spolu s odstřelovačem stanovuje vzdálenosti,
- ❑ ve spolupráci s odstřelovačem dále odhaduje směr a rychlost větru,
- ❑ zpracovává mapu (náčrt) vzdáleností (která slouží jako záznam operace /činnosti/ a pomůcka při orientaci a stanovení vzdáleností ve sledovaném terénu),
- ❑ sleduje stanovený prostor s pomocí pozorovacího dalekohledu (zpravidla s 20násobným zvětšením),
- ❑ zjišťuje a vyhodnocuje příznaky výskytu cílů,
- ❑ zjištěným cílům přiřazuje stupeň důležitosti,
- ❑ sleduje výsledky střelby odstřelovače, zda byl zasažen cíl, při nepřesné ráně zjišťuje polohu bodu zásahu, aby bylo možné opravit zamíření a příštím výstřelem zasáhnout cíl,
- ❑ zaznamenává zjištěné informace a události v pořadí, v jakém nastaly,
- ❑ s pomocí radiostanice udržuje spojení s dalšími týmy,
- ❑ obsluhuje speciální prostředky (dýmotvorná zařízení),
- ❑ po opuštění palebného postavení zajistí zničení skrýše.

Předmětem neustálých diskuzí je **výzbroj pozorovatele**. Někteří odborníci jsou přesvědčeni, že ideálními záložními zbraněmi jsou vybrané exempláře samonabíjecích pušek, vybavených zaměřovacím dalekohledem, jako jsou pušky M14/M21 nebo Galil. Pozorovatelé se většinou řídí radou odstřelovače námořní pěchoty USA a odstřelovačského instruktora seržanta Briana Poora, který je zastáncem používání útočných pušek, pokud možno vybavených puškovým granátometem.

V současnosti se v **britských a amerických ozbrojených silách** prosadil názor, že v rámci pluků by měly být odstřelovačské týmy připojené k praporům organizovány ve vlastních specializovaných četách. Tomuto organizačnímu pojetí se dává přednost před rozptýlením týmů

k jednotkám na úrovni roty nebo čety. V praxi to znamená, že odstřelovači mohou operovat (vést bojovou činnost) do jisté míry samostatně jako průzkumníci a střelci na poměrně velkém území a v jakémkoli sektoru praporu, podle toho, zda je budou vyžadovat pozemní týmy, nebo je na základě získaných informací do akce povolá velitel jednotky. Například soustředění odstřelovačů se bude vytvářet ve směru předpokládaného přiblížení sil nepřítele. V takovém případě odstřelovači zaujmou postavení v rámci úseku jedné roty, pokud je terén pro jejich práci příznivý, nebo se tři odstřelovačské týmy rozdělí ke třem rotám, případně ke třem četám a rozmístí se v prostoru rovnoměrněji.

Odstřelovačská četa americké námořní pěchoty a lehké pěchotní divize americké armády podléhá **zpravodajskému důstojníkovi S2** nebo operačnímu důstojníkovi S3.

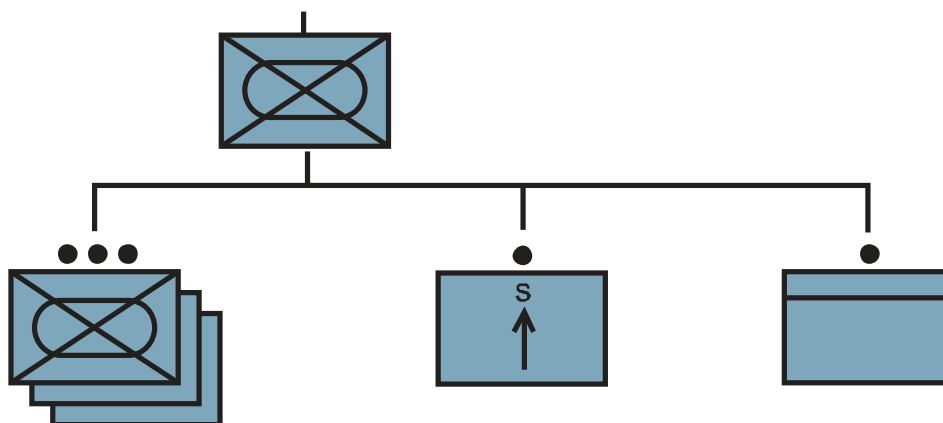
Tato centralizovaná organizace má tu výhodu, že odstřelovačské čety velí jeden z odstřelovačů, četa má vlastní výcvikový program, má svého zástupce na úrovni štábu praporu a může se zapojit do všech praporních akcí.

Peter Brookesmith cituje jednoho důstojníka britského výsadkového pluku, který sice byl zastáncem centralizovaného systému odstřelovačské čety v rámci praporu, stavěl se však proti poněkud neúčelné tuhosti vojenského systému: „Rozhodně jsem zastával názor, že odstřelovači mají spolupracovat se zpravodajskou jednotkou, avšak mají podléhat **přímo prapornímu velitelství** a nikoli veliteli roty nebo zpravodajskému důstojníkovi. Odstřelovači však musejí k někomu „patřit“, a v jednu chvíli byli naši odstřelovači bubeníky – což není neobvyklé – a poté se stalo, že když někdo uměl hrát na buben, tak se stal odstřelovačem. Zvládnutí hry na buben rozhodně není nejlepším předpokladem pro profesi odstřelovače! Měli jsme několik odstřelovačů, kteří byli výbornými střelci a museli se učit hrát na buben, což bylo opět šílené.“

V Armádě České republiky, vzhledem k brigádnímu uspořádání, se předpokládá připojení odstřelovačských týmů k mechanizovaným rotám (obr. 1) organizovaným ve vlastních specializovaných družstvech. Dává se přednost tomuto decentralizovanému organizačnímu pojetí.

Navíc se ukazuje reálná možnost přidělení odstřelovačské pušky jednomu střelci v mechanizovaném družstvu. Tento ostrostřelec může být významnou posilou pro družstvo nebo četou, nikdy však nemůže nahradit skutečného odstřelovače. Využití informací získaných odstřelovači a cesta informací ke kompetentním orgánům je věcí dalšího vývoje.

Odstřelovač by měl být výraznou osobností, kterou nelze považovat za tuctovou. **Vyšší formy výcviku** odstřelovačů mají za úkol vyřadit charakterově nevhodné jedince, případně ty, kteří nejsou dostatečně inteligentní nebo nejsou natolik fyzicky zdatní, aby práci odstře-

Obr. 1: Možná organizační struktura mechanizované roty [7]

lovače zvládli. Některé armády zařazují do výběrového řízení, které předchází výcviku nových odstřelovačů, psychologické testy, avšak až počínání kandidáta v průběhu výcviku ukáže, zda se skutečně hodí pro práci, na niž jej má výcvik připravit.

Výcvikové kurzy americké námořní pěchoty a armády jsou proslulé tím, že v nich uspěje pouhých 40 procent z původního počtu kandidátů. V britské armádě obdrží odstřelovačský odznak, který stvrzuje úspěšné absolvování výcviku, pouhá pětina z těch, kteří do výcviku nastoupili. Na ty, kteří neukončili odstřelovačský výcvik, nebo neuspěli ve všech testech, se však nepohlíží jako na neschopné vojáky. Tak jako tak se ke svým jednotkám vracejí bohatší o cenné zkušenosti a v každém případě přispívají ke zvyšování úrovně připravenosti svých spolubojovníků pro skutečný boj.

Ještě předtím, než budoucí odstřelovač vyrazí do boje, musí zvládnout tři dovednosti (tab. 1).

- ❑ **přesnou střelbu,**
- ❑ **pohyb po bojišti,**
- ❑ **taktiku.**

odstřelovač	dovednosti	v podmínkách AČR
STŘELBA	přesná střelba	střelecká příprava
POHYB	pohyb po bojišti	všeobecné základy pohybu na bojišti
TAKTIKA	taktika (nasazení)	taktická příprava

Tab. 1: Dovednosti odstřelovače

STŘELBA (na vyšší úrovni)

Odstřelovač musí především získat vlastnosti a návyky potřebné k zabezpečení přesné střelby. Přesnost střelby závisí:

- ❑ na vycvičenosti odstřelovače (dovedně zaujímat pevnou polohu ke střelbě, zjišťovat dálky, správně zvolit hledí a záměrný bod, vždy stejně a přesně zamířovat, v pravý okamžik zatajit dech a správně spouštět),
- ❑ na zbraní, na jejím pečlivém ošetřování, na jejím přesném nastřelení,
- ❑ na nábojích,
- ❑ na správném zhodnocení povětrnostních podmínek (vítr, srážky, teplota) a osvětlení v době střelby.

Ze všech činitelů majících vliv na přesnost střelby je **nejdůležitější příprava** odstřelovače. Potřeba vycvičených a řádně ozbrojených odstřelovačů se stala zjevnou pro armádní velitele na všech stupních.

Odstřelovačská puška slouží ke zneškodnění nepřátelských cílů na velkou vzdálenost. Tento úkol klade značné požadavky na její technické vlastnosti. Zbraň proto bývá osazena speciální hlavní, mířidly a spoušťovým i závěrovým ústrojím. Dodává se v rozličných podobách – jako opakovací a samonabíjecí. Účelově vyrobená vojenská odstřelovačská puška je překvapivě novým jevem. Odstřelovačské pušky byly od počátku tradičně modifikacemi existujících zbraní (vylepšené vojenské pušky nebo sportovní pušky – lovecké zbraně).

První vojenskou odstřelovačskou zbraní byla puška **Dragunov SVD** (Snajperskaja Vintovka Dragunova). Byla zkonstruována výhradně pro střelbu ze zálohy a zařazena do výzbroje Sovětské armády v roce 1967. Puška SVD se nemůže srovnávat se západními odstřelovačskými puškami: její přesnost snižuje poloautomatická činnost, volně uložená tenká hlaveň a dalekohled má jen omezené zvětšení. Puška SVD je přesná do maximální vzdálenosti 600 metrů, na vzdálenost 800 metrů má jen 50% šanci, že zasáhne pevný cíl velikosti člověka. Navzdory těmto omezením se puška SVD dobře uplatňuje ve své základní roli: jako zbraň odstřelovače na dlouhou vzdálenost [4].

Západní státy teprve koncem sedmdesátých a osmdesátých let minulého století zavedly skutečné odstřelovačské pušky. Některé ozbrojené síly se vydaly cestou širokého evolučního přístupu k výzbroji odstřelovače, americká námořní pěchota postupně přešla od pušek Winchester a Remington k pušce Remington M40A1 [1]. Oproti tomu ostatní státy zaujaly revolučnější postup. Například britská armáda lpěla na upraveném modelu staré pušky Lee-Enfield až do poloviny osmdesátých let minulého století, takže zavedení řady PM znamenalo kompletní změnu ve výzbroji britských odstřelovačů. V roce 2000 byla zahájena v Uherském Brodu výroba nulté série odstřelovačské pušky CZ 700 Sniper M1 [5]. V průběhu několika let prošla vývojem, na kterém se podíleli i odstřelovači Policie ČR. Má těžkou hlaveň se čtyřmi pravotočivými drážkami. Otočný odsuvný závěr robustní konstrukce je modifikovaný typ Weatherby. Lze použít kterýkoli typ optického zaměřovače. Ústí hlavně má tlumič výšlehu spojený s kompenzátorem zpětného rázu. Ráže .308 Win umožňuje ničení optických hranolů pozorovacích přístrojů tanků, OT a BVP na větší vzdálenost [2].

Nejzajímavější novou odstřelovačskou puškou současnosti je **Walther WA 2000 Sniper**, která má zabudovanou vysoce účinnou ústovou brzdu, vylepšený zásobník a „buldočí“ provedení, kde spoušť je před zásobníkem a pouzdem závěru. Celkovou délkou těsně pod jeden metr je puška WA 2000 **nejkompaktnější** odstřelovačskou puškou na trhu, i když její tvar vyvolává u tradicionalistů noční můru estetiky [6].

Nejdůležitějšími kritérii, která musí současná zbraň odstřelovače splňovat, je dosáhnout rozptylu do 25 mm při střelbě na vzdálenost 100 m, schopnost prostřelit vojenskou přilbu na vzdálenost 600 m a disponovat mířeným dostřelem větším než 1000 m.

Ať už je budoucnost konstrukce odstřelovačské pušky jakákoli, je zastíněna debatou o výkonnosti **střeliva**. To představuje zádrhel ve vývoji **střelby na dlouhou vzdálenost**. Střelivo ráže 7,62×51 mm není příliš vhodné pro odstřelovače, protože nemá dostatečnou průbojnost a nechová se dobře nad vzdálenost 700 až 800 metrů.

Ve zpětném pohledu volba tohoto náboje jako standardního pro NATO nebyla příliš šťastná. Ale skutečnost, že britská odstřelovačská puška L96A1 a americká M24 (mezi jinými) byly zkonstruovány tak, aby mohly používat náboj .300 Winchester Magnum, je náznakem případného odklonu od svěrací kazajky střeliva 7,62×51 mm. Náboj .300 Winchester Magnum je vhodný pro použití na vzdálenosti přes tisíc metrů [3].

Některé moderní verze odstřelovačských pušek střílejí náboji .50 BMG (12,7 mm) původně určenými pro velkorážové kulometry Browning (BMG - Browning Machine Gun). Tyto **těžké odstřelovačské pušky** byly zkonstruovány pro dostřel 1000 až 2000 metrů a dosahují neuvěřitelné přesnosti.

K podrobnému prozkoumání určitého cíle se používá pozorovací dvacetinásobný dalekohled, který dokáže odhalit předměty pouhým okem neviditelné a běžným dalekohledem sotva rozeznatelné. Nakonec účinnou pozorovací pomůckou je speciální vojenský **optický**

zaměřovač (dalekohled) na pušce (v rozsahu 6×–10×), často opatřený zaměřovacím systémem. Odstřelovač a pozorovatel pracují jako jeden celek, aby pokryli a přesně zaměřili případné cíle a používají různé optické pomůcky pro jejich příslušné vlastnosti. Zavedení přístrojů nočního vidění velmi prodloužilo dobu činnosti odstřelovače, ačkoli prodloužení na den a noc na něj klade vyčerpávající tlak. Na tuto skutečnost by neměli velitelé zapomínat, když odstřelovače nasazují do pole.

Sledováním jevů v okolí odstřelovač **zhodnotí povětrnostní podmínky**. Poté, co provede prvotní odhad rychlosti a směru větru po celém palebném sektoru, musí bedlivě kontrolovat další vývoj a brát v úvahu nastalé změny. Při střelbě na dlouhé vzdálenosti je k dispozici jediný použitelný postup. Spočívá ve zprůměrování vlivů v různých vzdálenostech a provedení odpovídající opravy zamíření. Dráhu střely dále ovlivňuje podnebí a počasí. Vysoké teploty přinášejí menší odpor vzduchu a vyšší rychlost střely, která potom má tendenci přestřelit cíl. Vliv nižší teploty je opačný. Vyšší vlhkost způsobuje vyšší letový odpor střely, což rovněž přináší malé snížení bodu zásahu. Také tyto skutečnosti se musí projevit v opravě mířidel, v krajním případě musí střelec, ve snaze vyrovnat všechny vnější vlivy, přesunout záměrný bod i mimo cíl.

Úspěšní odstřelovači musí být dobrými střelci. K jejich vlastnostem musí patřit trpělivost, vytrvalost a dobrý úsudek.

POHYB (po bojišti)

Dokonce i když je odstřelovač mistrem ve střelbě puškou, stále se musí zdokonalovat jak se pohybovat po bojišti, jak se skrývat a jak se po uskutečnění akce vrátit ke své jednotce. Musí se orientovat na mapě a chápat ji jako trojrozměrný model terénu, stanovit vlastní polohu, orientovat se ve svém okolí, vybrat vhodné místo pro úkryt. Při všech těchto aktivitách, které lze shrnout pod pojem **činnosti na bojišti**, musí být odstřelovač prakticky neviditelný.

Odstřelovač je z boje prakticky vyřazen již v okamžiku, kdy jej nepřítel zjistí. Základním předpokladem úspěchu na bojišti je dokonalé ukrytí, maskování, využití přirozených krycích vlastností prostředí, v němž boj probíhá.

*„Být druhý v tomto zápase znamená konec všeho.“
seržant Lance Bacon, americká námořní pěchota*

TAKTIKA (nasazení)

Velitelem, který bude v AČR bezprostředně ovlivňovat nasazení odstřelovačů, bude velitel mechanizované roty. V případě potřeby může velitel praporu odstřelovače soustředit ve směru předpokládaného přiblížení sil nepřítele. Podřízení odstřelovačů veliteli čety (družstva) pro plnění dočasných úkolů nebude žádnou výjimečnou situací.

Činnost odstřelovače v boji

Všeobecná pravidla

Odstřelovači zpravidla plní svůj úkol v sestavě odstřelovačské dvojice (popř. jiné sestavě), a to střídavě jako střelci a pozorovatelé. Úkol mohou však plnit i jednotlivě.

Odstřelovač musí vždy znát úkol roty (např. šířku útočného pásma, objekt zteče, směr dalšího postup, prostor obrany roty a opěrné body čet).

Jakmile dostane bojový úkol, zvolí si odstřelovač sám možnosti a způsoby splnění úkolu, kromě těch výjimečných případů, kdy je mu určen způsob činnosti. Při své bojové činnosti se odstřelovač řídí „zdravým rozumem“ podle všeobecného úkolu své roty.

Zásobu nábojů doplňuje odstřelovač z rotní (muniční) výdejny. Odstřelovač šetří střelivem a střílí jen jisté rány.

Za boje, kdy je pro odstřelovače vždy dostatek cílů a náboje mu docházejí, doplňuje si zásobu střeliva od vojáků z nejbližšího družstva.

Odstřelovač za pochodu a ve střetném boji

Za pochodu jsou odstřelovači v sestavě své roty. Velitel roty vydá zvláštní pokyny jak se zachovat při nenadálém přepadu vzdušným nebo pozemním nepřítelem. Odstřelovači musí být stále připraveni okamžitě zahájit palbu. Oba odstřelovači za přesunu střídavě pozorují terén podél cesty, aby mohli, v případě napadení nepřítelem, okamžitě zaujmout výhodné postavení a zahájit palbu.

Jsou-li odstřelovači náhle napadeni nízko letícími cíli, vyběhnou rychle ze sestavy pro přesun na stranu, připraví si individuální prostředky protichemické ochrany a ihned zahájí palbu (náboji s průbojně zápalnými střelami) na nepřátelské nízko letící letouny, vrtulníky nebo bezpilotní prostředky.

Jsou-li odstřelovači náhle napadeni tanky, opustí sestavu pro přesun a zaujmou spolu s rotou postavení u nejbližšího přírodního skrytu (silniční příkop, okraj lesa) a střílejí nejprve na pěchotu doprovázející tanky a pak na tankové průzory, hranoly pozorovacích periskopů (infračervené, laserové a optické pozorovací přístroje, systémy měření vzdálenosti, naváděcí systémy) a antény radiostanic. Odstřelovači ničí osádky zasažených nepřátelských tanků, když se snaží opustit tanky a ukryt se. Přiblíží-li se tank až k odstřelovači, použije na ničení tanku protitankový prostředek.

Jsou-li odstřelovači napadeni nepřítelem z léčky, ihned se samostatně připraví k boji a využívají svého umění vyhledávat v léčce pečlivě zamaskovaného nepřítele, aby ho zničili. V nutných případech vybíhají odstřelovači vpřed a do strany, využívajíce přitom terénu a vyhledávají důležité cíle. Svou palbou znemožňují nepříteli únik a přispívají k úplnému zničení nepřátelské léčky.

Ve všech případech náhlého nepřátelského přepadu se všichni odstřelovači zúčastní střelby.

Jsou-li vysílány doplňkové hlídky k propátrání osad, terénních předmětů výhodných pro léčku nepřítele nebo úseku členitého a nepřehledného terénu, mohou být odstřelovači vysunuti do palebného postavení, aby byli připraveni zabezpečit svou palbou činnost pátračů.

Ve střetném boji působí odstřelovači jako v útočném nebo obranném boji podle vzniklé situace.

Odstřelovač v útoku za přiblížení k nepřátelskému obrannému pásmu

Odstřelovačů vybavených dobrými optickými prostředky může být vzhledem k jejich pozorovatelským zkušenostem výhodně využito za přiblížení k nepřátelskému obrannému pásmu jako průzkumníků-pozorovatelů.

Svou přesnou palbou ničí odstřelovači cíle, které brání rotě v postupu, bedlivě pozorují, vyhledávají nepřítele v léčkách a svou palbou ho ničí, také sestřelují nepřátelské střelce

umístěné na vyvýšených místech (stromech, objektech atd.). Spolu s vojáky roty pronikají odstřelovači mezi nepřátelskými palebnými ohnisky. Jakmile nepřítel začne ustupovat, střílejí po ustupujícím nepříteli, a tak pomáhají k jeho rychlému zničení.

Odstřelovači se snaží přiblížit co nejvíce k přednímu okraji, když nepřátelské těžké kulometry a minometry zahájí palbu, aby chránili ústup svého bojového zajištění, vyhledají odstřelovači tyto cíle a přesnou střelbou je ničí.

Při průzkumu předního okraje je úkolem odstřelovačů nejen vyhledávat a ničit nepřátelská palebná ohniska, ale i zjišťovat hlavní cíle, které tvoří kostru nepřátelské obrany, jako zodolněné úkryty se střílnou, pevnůstky, těžké kulometry, protitankové ruční zbraně a děla, protitankové řízené střely, minometry, pozorovatelný a velitelská stanoviště. Zkušenému zraku odstřelovače nesmí nic ujít.

Odstřelovači současně také zabezpečují provádění velitelského průzkumu. Pozorováním a palbou chrání velitele, kteří provádějí průzkum, před nepřátelskými odstřelovači a střelci, kteří pronikli k prostoru soustředění praporu.

Odstřelovač v útoku

Za útoku mohou odstřelovači působit buď v sestavě roty a úkol jim dává velitel roty, nebo v sestavě čety (družstva) a pak jim dává úkoly velitel čety (družstva).

Hlavními cíli pro odstřelovače v útoku mohou být: obsluhy těžkých kulometů, zvláště kulometů střílejících z boků nebo umístěných v zodolněných úkrytech se střílnou, dělostřelečtí a minometní pozorovatelé, obsluhy minometů a děl, při útoku s tanky – obsluhy protitankových ručních zbraní.

Aby měli odstřelovači větší prostor k manévru, postupují na bocích sestavy jednotek nebo v mezerách mezi nimi, ale tak, aby nepřekáželi palbě jiných zbraní a děl (minometů) z hloubky bojové sestavy.

Na počátku útoku, než družstva zahájí palbu, postupují odstřelovači vpředu a na bocích roty (čet), pod ochranou přímého zajištění roty.

Odstřelovači postupují od jednoho palebného stanoviště ke druhému, vyhledávají nejdůležitější cíle a ničí je. Z několika zjištěných cílů střílí odstřelovač na ten cíl, který v daný okamžik nejvíce brání rotě v postupu.

Všechna bojová činnost odstřelovačů se provádí v těsné součinnosti s minometry, těžkými a lehkými kulometry a též s tanky, a to zvláště tehdy, když jsou do boje zasazovány jednotlivé palebné prostředky roty.

Před ztečí se odstřelovači účastní palebné přípravy zteče tím, že vyhledávají cíle, které by ji mohly zmařit, a to často jen podle příznaků, a ničí je. Odstřelovačům může být dán úkol postřelovat zodolněné úkryty se střílnou (pevnůstky).

Při přenášení dělostřelecké a minometné palby do šířky a do hloubky nepřátelského postavení je nejdůležitějším úkolem odstřelovačů zjistit a ničit nepřátelské palebné prostředky, které znovu ožily a zahájily palbu.

Při zahájení útoku s tanky jsou odstřelovači povinni ničit protitankové prostředky nepřítele, především obsluhy děl, minometů, protitankových ručních zbraní, granátometů a plamenometů.

Zahájí-li nepřítel protiútok s tanky, střílejí odstřelovači z počátku na pěchotu, pak na průzory, přístroje (systémy) a antény radiostanic. Musí být připraveni k použití ručních protitankových prostředků (RPG-75, protitankových granátů apod.). Odstřelovači musí dobře pozorovat ty nepřátelské tanky, které se zastavily, a jejich osádky zničit, jakmile se pokusí uniknout z tanku.

Velitel roty si vždy ponechává u sebe jednu dvojici odstřelovačů (popř. jednoho odstřelovače) a když je třeba, nařizuje jim zničit zvlášť důležité cíle. Odstřelovači nepřetržitě provádějí průzkum pozorováním, a tím pomáhají veliteli roty při vyhledávání cílů. Kromě toho tito odstřelovači samostatnou činností zabezpečují velitelskou činnost velitele roty při velení v boji.

Před ztečí zodolněného úkrytu se střílnou nebo pevnůstky pozorují odstřelovači dalekohledem zbraně objekt zteče, aby zjistili počet a směr střelen, druh a rozmístění zátarasů, zda jsou vybudovány spojovací zákopy, umístění palebných ohnisek, která postřelují bočně přístupy k objektu, a vyhledávají nejméně nebezpečný přístup k objektu útoku.

Před ztečí pronikají odstřelovači co možná nejbliže k zodolněnému úkrytu se střílnou (pevnůstce) a vyhledávají vhodná místa pro střelbu na střílny a periskopy, aby oslepili a úplně blokovali zodolněný úkryt se střílnou (pevnůstku). Jakmile je zodolněný úkryt se střílnou (pevnůstka) blokován, pozorují odstřelovači nepřítele a jsou stále připraveni zničit nepřátelské deblokovací skupiny.

Při útoku na zastavěný prostor (osadu) se odstřelovači pohybují na bocích čet (úderných skupin), udržují těsné spojení s velitelem roty (čety), vyhledávají nejdůležitější cíle a ničí je. Kromě toho svítilkami střelami ukazují cíle minometům (dělům) a kulometům.

Při blokování budov upravených k obraně postupují odstřelovači jako při ztečí zodolněného úkrytu se střílnou (pevnůstky).

Při boji uvnitř zastavěného prostoru (osady) věnují odstřelovači zvláštní pozornost vyhledávání a ničení nepřátelských léček. Proto musí odstřelovači pečlivě pozorovat do všech stran. Dovoluje-li to situace, zaujímají odstřelovači palebná postavení ve vysokých budovách, které jsou v útočném pásmu roty, nebo na bocích vlastních jednotek.

Odstřelovačům může být uloženo:

- a) zabezpečovat křídla útočících jednotek,
- b) odhalovat a působit na nepřátelské léčky na směrech postupu jednotek,
- c) ničit palebné prostředky nepřítele, které překážejí postupu útočících jednotek (osádky tanků, OT, BVP, obsluhy minometů, děl, PTRS, granátometů, plamenometů, nízko letící cíle atd.)
- d) vyřazovat z boje důležitou aktivní živou sílu nepřítele (důstojníky, praporčíky, odstřelovače, pozorovatele atd.).

V bojovém rozkaze určí velitel roty odstřelovačům:

- útočné pásmo roty,
- pásmo (pásma) činnosti odstřelovačů,
- úkol (palebná ohniska, která je třeba zničit v objektu zteče roty),
- důležitější čáry, terénní předměty a směry, kterým musí věnovat zvláštní pozornost,
- směr dalšího postupu,
- signály a smluvená znamení.

Odstřelovači při násilném přechodu řeky

Při násilném přechodu větších vodních toků se odstřelovači přiblíží ke břehu, zaujmou výhodné postavení, vyhledávají nepřátelská palebná ohniska, která chrání vodní překážku, zvláště pak ohniska střílející z boku (těžké i lehké kulometry), a ničí je. Jakmile vlastní jednotky překročí vodní překážku, pokračují odstřelovači v činnosti jako v útočném boji.

Odstřelovač na průzkumu

U skupin (jednotek) určených k plnění průzkumných úkolů mohou odstřelovači vykonávat svou úlohu buď u jádra skupiny (jednotky), nebo pod ochranou pátračů. Postupují (přemísťují se) od jedné pozorovatelné k druhé, pečlivě využívají terénu, vyhledávají nepřítele a neruší-li tím plnění průzkumného úkolu, ničí ho.

Jakmile se pátrači přiblíží k terénnímu předmětu, který je nutno propátrat, zaujmou odstřelovači palebné postavení mimo jádro skupiny (jednotky) tak, aby mohli co nejlépe pozorovat činnost pátračů a v nutném případě podporovat jejich činnost palbou.

Při náhlém střetnutí s nepřítelem pozorují odstřelovači jeho činnost a při jeho pokusu o uniknutí zahájí palbu, aby znemožnili ústup nepřátelské hlídce.

Zjistí-li skupina (jednotka) určená k plnění průzkumných úkolů nepřátelskou průzkumnou hlídku a velitel organizuje léčku k obklíčení nepřítele, umístí se odstřelovači tak, aby svou palbou zabránili nepříteli uniknout z obklíčení.

Činnost odstřelovačů v strážním zajištění je stejná jako v bojovém zajištění a je těsně spjata s pozorováním.

Odstřelovač za boje v noci

Odstřelovač vyzbrojený optickými přístroji vidí lépe než běžný střelec. Musí umět využít krátkodobého osvětlení raketami nebo jinými prostředky k rychlému a přesnému výstřelu.

Noční akce vyžaduje od odstřelovače zvláštní zdatnost, vytrvalost a opatrnost, aby ničím neprozradil svou přítomnost až do příhodného okamžiku.

V noci se musí odstřelovač umět bezhlučně pohybovat na různé půdě, ve vysoké trávě, v houštině, v lese a bezhlučně se zakopávat, při pozorování a střelbě musí umět využívat optických přístrojů, musí umět zachytit každý zvuk a podle zvuku určit a vyhledat cíle a zničit je.

Svá stanoviště (palebná postavení) na noc musí odstřelovači volit tak, aby byla níže, než jsou cíle, aby se nepřítel rýsoval proti obzoru. V případě střelby při umělém osvětlení to však není nutné.

Odstřelovač v obraně

V obraně má rozhodující význam: správné pochopení všeobecného úkolu, nepřetržitě vzájemné spojení a stálé pozorování nepřítele. Sehraná dvojice odstřelovačů působící v sestavě čtyř, družstva, skupiny nebo samostatně může mít svou správnou a přesnou střelbou značný vliv na výsledek boje celé roty.

Odstřelovačům může být uloženo:

- a) chránit různé druhy překážek a zátarasů,
- b) zabezpečovat křídla a mezery mezi palebnými postaveními,
- c) působit v léčkách před předním okrajem obrany,
- d) působit ztráty nepříteli ničením živé síly, nepřátelských velitelů a jiných důležitých cílů.

V období přípravy obrany musí odstřelovači pečlivě prozkoumat terén v úseku své příští činnosti. Jsou povinni znát umístění vlastních zátarasů a prostor obrany roty.

V bojovém rozkaze určí velitel roty odstřelovačům:

- směry, odkud je očekáván nepřítel,

- úkol,
- umístění opěrných bodů čet (palebných postavení družstev),
- pozorovací a palebné úseky,
- zvláště důležité směry,
- hlavní a záložní stanoviště,
- ústupové cesty bojového zajištění,
- směry, po kterých je zakázán pohyb vlastních jednotek,
- průchody v zátarasech před předním okrajem obrany,
- signály a smluvená znamení.

Odstřelovači musí mít několik připravených a pečlivě zamaskovaných postavení tak, aby mohli manévrovat a odrážet útok nepřítele z různých směrů.

Odstřelovači si musí umět vyhledat místa pro svá palebná postavení a léčky a pořídit střelecký náčrt s přesnými dálkami k naznačeným orientačním bodům.

Umísťují se hlavně na bocích bojové sestavy a v mezerách mezi palebnými postaveními. Střílejí na přístupové cesty, zabraňují nepříteli v práci na odstraňování zátarasů, ničí obsluhy těžkých palebných prostředků útočícího nepřítele a ničí jeho ojedinelé nebo malé skupiny průzkumníků.

Zničí malé nepřátelské skupiny, které se přiblíží k zátarasům a snaží se najít nebo vytvořit v nich průchody nebo jimi proniknout.

Odstřelovači v obraně plní svůj úkol **ve dvojicích**. Jsou podřízeni přímo veliteli roty nebo veliteli čety. Dvojice odstřelovačů se umísťují na křídlech čet mezi družstvy, na předním okraji, před předním okrajem nebo v hloubce prostoru obrany roty. Někdy mohou též působit v sestavě družstva a pak dostávají úkoly od velitele družstva.

Odstřelovači v bojové sestavě roty (čety) plní úkoly buď **ve skupinách**, nebo **jednotlivě** a vyražují nejdůležitější cíle, které se objeví v palebném úseku roty (čety).

Během dělostřelecké přípravy, kdy se nepřítel připravuje k útoku, rozvíjí svou bojovou sestavu a vysunuje palebné prostředky do palebných postavení, ničí odstřelovači z postavení vysunutých před přední okraj pozorovatele, průzkumníky, střelce a obsluhy umísťující těžké zbraně nepřítele.

Aktivní činnost odstřelovačů v součinnosti s ostatními prostředky vysunutými před přední okraj nejenže způsobuje ztráty nepříteli, ale může u nepřítele vzbudit mylnou představu o průběhu předního okraje obrany.

Výhoda umístění odstřelovačů před předním okrajem obrany je též v tom, že odstřelovači nejsou pod přímými účinky nepřátelské palby v době střelby na přední okraj obrany.

Střelba odstřelovačů může způsobit zmatek v bojové sestavě nepřítele již za jeho postupu na čáru zteče, neboť nepřítel jen velice těžko zjistí odstřelovače, protože výbuchy granátů a min přehluší střelbu odstřelovačů.

V kruhové obraně, při úkolu postřelovat několik směrů a také k uniknutí z palebných postavení, zjištěných a postřelovaných nepřítelem, vybuduje si dvojice odstřelovačů zpravidla nejméně dvě záložní postavení zabezpečující dobrý výhled a výstřel. Postavení mají být mezi sebou spojena krytými průchody nebo spojovacími zákopy.

V období, kdy se nepřátelské předsunuté jednotky přibližují k našemu bojovému zajištění a zahajují s ním boj, musí být odstřelovači zároveň s určenými palebnými prostředky hlavního pásma obrany stále připraveni odrazit nepřátelské průzkumníky, kteří pronikli sestavou

bojového zajištění, v době, kdy bojové zajištění odchází ze svých postavení, musí odstřelovači podporovat palbou odpoutání bojového zajištění od útočícího nepřítele.

Za nepřátelské dělostřelecké a letecké přípravy je úkolem odstřelovačů **vyhledat nepřátelské dělostřelecké pozorovatele a letecké návodčí** a zničit je.

Odstřelovači umístění na předním okraji a v hloubce obrany musí umět najít postavení nepřátelských kulometů, ručních protitankových řízených střel a minometů (děl) a ničit jejich obsluhy bez ohledu na dým a prach zvržený nepřátelskou dělostřeleckou a minometnou palbou.

V okamžiku, kdy **nepřátelské tanky** zasahují do útoku, střílejí odstřelovači na případné tankové výsadky (pěchota na tancích) a na osádky zasažených tanků, pokusí-li se uniknout z tanků a skrýt se.

Jakmile **nepřátelská pěchota** zahajuje zteč, zahajují oba odstřelovači palbu, aby ničili nepřátelskou pěchotu vyrážející na zteč, a stupňují svou palbu na nejvyšší míru, přičemž střílejí hlavně na důstojníky, střelce ze samopalů a vedoucí vojáky.

Vysunuje-li nepřítel v době přípravy zteče dopředu chemiky, aby dýmovnicemi nebo jinými prostředky vytvořili dýmovou clonu, bude úkolem odstřelovačů zničit nepřátelské chemiky a tak jim zabránit v splnění úkolu.

Střelba na nízko letící cíle (vrtulníky, letouny, bezpilotní prostředky) je jedním z hlavních úkolů odstřelovačů v obraně. Při budování obrany musí si odstřelovači opatřit pomocné prostředky (opory) ke střelbě na nízko letící cíle. Výstřel musí mít kruhový. Při nepřátelském náletu střílejí odstřelovači na letouny samostatně.

V poziční obraně, když se nepřítel zakopal, budou mít odstřelovači málo cílů. Zde musí být odstřelovači zvláště pozorní a vynalézaví, budou muset cíle vyhledávat nebo na ně čekat i několik hodin, ba někdy i celé dny.

Za takových podmínek vyhledávají odstřelovači hlavně tyto cíle: důstojníky, pozorovatele s periskopy, dozorcí orgány, strážné, spojky, všechny druhy střelen a průzorů, nízko letící cíle a též porůznu se objevující nepřátelské vojáky. Odstřelovači, kteří budou pracovat iniciativně, najdou mnoho příležitostí k účinné a přesné střelbě.

Je nutné počítat s tím, že nepřítel bude pozorovat skrytě, zamaskuje se a přitom použije periskopu. Rovněž bude používat různých lstí, aby uvedl odstřelovače v omyl a zjistil jejich postavení. Snahou nepřátelských pozorovatelů bude vyprovokovat odstřelovače ke střelbě a jeho předčasné odhalení.

Proto se odstřelovači musí naučit nejen rozpoznávat lsti nepřítele, nýbrž sami se musí naučit uvádět nepřítele v omyl.

Při větší vzdálenosti vlastní obrany od nepřátelského okraje jsou velice výhodná předsunutá, dobře zamaskovaná postavení odstřelovačů.

Odstřelovač při vyjití z boje

Při vyjití z boje se odstřelovači pohybují u zadních záštít nebo u jednotek kryjících odchod. Využívají každého vhodného terénního předmětu, střílejí na nepřátelské důstojníky a řidiče pohybující se vpředu. Mohou způsobit nepříteli velké ztráty a zpomalit pronásledování.

Odchod odstřelovačů se musí zpravidla střídat s odchodem ostatních palebných prostředků (kulometů, minometů) za vzájemné podpory a pomoci.

Když nepřítel útočí, zahajují oba odstřelovači palbu a ustupují přískoky od krytu ke krytu za vzájemné podpory palbou.

Souboj odstřelovačů

Ve stejnou dobu se na bojišti objevují odstřelovači vlastní i nepřítelé, kteří využívají stejné terénní prvky prostředí. Souboje odstřelovačů jsou náročnými testy pozorovacích schopností vojáků a jejich trpělivosti. Jednou z možností velitele roty, jak omezit činnost nepřátelských odstřelovačů na svém úseku (prostoru) působení, je cíleně pověřit tímto úkolem vlastní odstřelovače.

Boj odstřelovače v zastavěném prostoru (městské zástavbě)

Pro odstřelovače představuje pohyb v prostoru města specifickou dovednost, kterou nelze přirovnávat k činnosti na konvenčním bojišti. Odstřelovači se ve městě rozmísťují například tak, že tvoří součást běžných silničních hlídek. Dvojice (tým) odstřelovačů se během služby od hlídky „nenápadně“ oddělí a zaujme své postavení (stejným způsobem je potom z místa odveze následující hlídka, k níž se odstřelovači připojí stejně nepozorovaně). Po opuštění hlídky se odstřelovači mohou například vydat kanalizací pod ulicemi směrem k budově, kterou mají vyhlédnutou jako svůj úkryt. Přesun odstřelovačů může být maskován dýmem nebo jinými technikami, mohou se například pohybovat v převleku. Jen málokdy putují k vytčenému cíli přímou cestou: mohou například vstoupit do sousední budovy, odkud se proplíží chodbami, balkóny a terasami na cílové místo.

V místnosti, vybrané pro zřízení svého stanoviště, se odstřelovači nepřibližují k oknům. Mohou se také rozhodnout vytvořit si střílnu v obvodovém zdivu budovy.

Přehled odstřelovače o situaci je značně omezen: může vycházet jen z toho, co vidí mezi budovami ze svého úkrytu. Odstřelovač má nespočet možností, kde se skrýt, a proto může nepřítelé dezorientovat vytvářením klamných postavení. Střelbu vede odstřelovač z místností s dostatečným odstupem od okna (odraz slunečního světla od objektivu zaměřovacího dalekohledu, při výstřelu je vidět plamen na ústí hlavně). Pro měření vzdáleností využívají odstřelovači mapy s velkým měřítkem, satelitní a letecké snímky.

Asymetrický boj

Odstřelovač se může pohybovat nejen na „konvenčním“ bojišti, kde je zřejmé postavení nepřítelé a frontové rozhraní, ale také v některých případech na bojišti, kde schází klasická frontová linie. Důležitým faktorem se stává vztah k místnímu obyvatelstvu. Tam, kde je obyvatelstvo vůči cizím vojákům spíše nepřátelské a aktivně nebo pasivně podporuje síly povstalců, se odstřelovač (obvykle se svými kolegy z týmu) nachází v nezáviděníhodném postavení: pohybuje se na území nepřítelé a ten svůj terén důvěrně zná.

Ve spolupráci s jednotkami rozmístěnými v bezpečných prostorech odstřelovači odcházejí plnit bojové úkoly v menších skupinách (čtyři vojáci až četa). Skupiny se mohou sestavovat podle povahy úkolu kombinací určitých vojáků. Ve skupině (týmu) tak může i nemusí být odstřelovač.

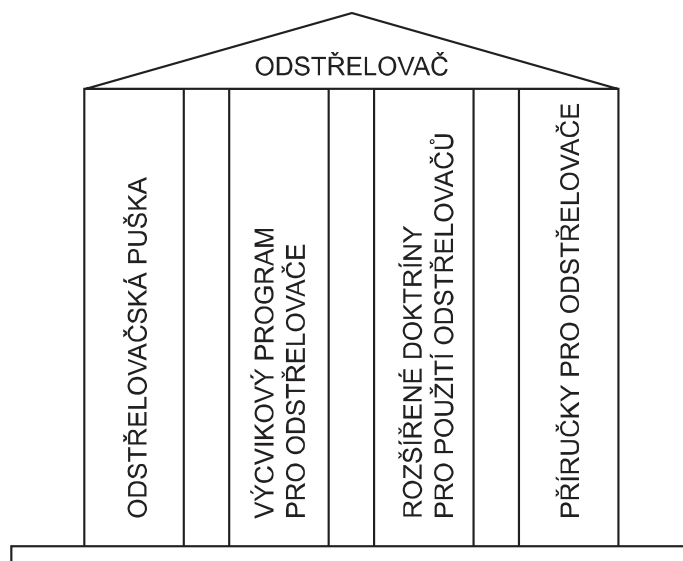
Definice odstřelovače:

„Voják pěchoty, který je zkušeným výkonným střelcem a pozorovatelem, schopným stanovit polohu nepřítelé bez ohledu na to, jak dobře je ukryt, a poté jej vystopovat nebo nenápadně zničit jediným výstřelem. Odstřelovač je způsobilý k pozorování, výkladu a přesné sdělení informací o pohybu nepřítelé. Je schopen pozorovat a nebýt pozorován. Umí zabítet a současně sám účinně brání ohrožení svého života.“

List britské armády „Skill at Arms“, publikovaný v roce 1990

Pilíře vyšší úrovně vycvičenosti odstřelovače

Významné pro dosažení vyšší úrovně připravenosti odstřelovačů bude zpracování rozšířených doktrín pro použití odstřelovačů se stanovenými zásadami (principy) nasazení odstřelovačů, příruček (polních manuálů) s metodami nasazení odstřelovačů atd., výcvikových programů pro odstřelovače s uvedením témat, doporučeného obsahu témat, doporučené literatury, metodických pokynů a dodání moderní speciální odstřelovačské výzbroje tvořící: odstřelovačskou pušku se zaměřovacím dalekohledem pro denní, případně noční vidění, zjišťování vzdáleností a kvalitní střelivo (obr. 2)

Obr. 2: Pilíře vyšší úrovně vycvičenosti odstřelovače

Závěrem

Budoucnost střelby na dlouhou vzdálenost ze zálohy vypadá optimisticky. Bude ovšem nezbytné:

- vidět za odborností odstřelovače náročný výcvik vybraných jedinců, kteří zvládají nejen přesnou střelbu, ale také pohyb po bojišti a taktiku,
- chápat odstřelovače jako vysoce zdatného vojáka, který je vycvičen plnit bojové úkoly samostatně, ale také ve spolupráci s jednotkou,
- uvědomit si, že samostatnost plnění bojových úkolů vyžaduje fyzicky zdatného, psychicky odolného, ukázněného a odborně zdatného jedince,
- umožnit, aby se daly do rovnice **(STŘELBA + POHYB + TAKTIKA) + SAMOSTATNOST = ODSTŘELOVAČ** dosazovat předem známé (požadované) veličiny,
- zpracovat vojenské publikace pro nasazení a výcvik odstřelovačů.

Pro dosahování vyšší úrovně výcviku odstřelovačů v rámci AČR se nabízí možnost provádění centralizovaného komplexního výcviku odstřelovačů. K vytvoření vhodných podmínek pro výcvik, uchování zkušeností i tradice může napomoci ustanovení subjektu (odborného pracoviště) např. pod názvem „Česká vojenská odstřelovačská škola AČR“.

Odstřelovač může plnit bojové úkoly operačního i strategického významu, nejen taktického.

Poznámky k textu:

- [1] Odstřelovačská puška M40A1 (námořní pěchota) se v armádě USA používá pod označením M24SWS.
- [2] V poválečném Československu (po roce 1945) byla v tehdejší armádě zavedena odstřelovačská puška vzor 54 7,62 mm o hmotnosti 4 kg a délce 1148 mm, vybavená optickým zaměřovačem. Umožňovala přesné zásahy na vzdálenost přes 1000 m.

- [3] Ozbrojené síly NATO používaly střelivo ráže .308 Win. neboli 7,62 × 51 NATO (Mag Tech/CBC) do roku 1980. Severoatlantická aliance poté zvolila standardní ráži 5,56 × 45 mm. Náboje .308 Winchester se nadále používají v různých kulometech a odstřelovačských puškách.
- [4] **Odstřelovačská puška Dragunov SVD**
 Ráže: 7,62 × 54 mm s okrajový zápalem
 Funkce: odběr plynů, poloautomatická
 Nabíjení: schránkový zásobník na 10 nábojů
 Hmotnost: 4,31 kg
 Délka: 1225 mm
 Mířidla: optický zaměřovač PSO-1 4 × 24 s infračerveným detektorem, železná mířidla.
- [5] **Odstřelovačská puška CZ 700 Sniper M1**
 Ráže: .308 Win.
 Funkce: opakovací
 Nabíjení: dvojřadý zásobník na 10 nábojů
 Hmotnost: 6,2 kg včetně zaměřovacího dalekohledu a dvojnožky
 Délka: 1215 mm
 Mířidla: žádná, úprava pro montáž zaměřovacího dalekohledu, který se dodává dle přání (Dodává se také odstřelovačská puška CZ 700 **pro podzvukové střelivo**).
- [6] **Odstřelovačská puška Valther WA – 2000 Sniper**
 Ráže: .300 Win. Mag., .308 Win. Mag., 7,62 × 55 mm
 Funkce: poloautomatická
 Nabíjení: schránkový zásobník na 6 nábojů
 Hmotnost: 7,9 kg včetně optických mířidel
 Délka: 905 mm
 Mířidla: optický systém Schmidt and Bender 2,5–10 × 56, nebo jiný dle přání (rychlá výměna hlavně a závěru – změna ráže).
- [7] Tři mechanizované čety, družstvo odstřelovačů, velitelské družstvo-návrh, značka není obsahem APP-6A, KOLÁČEK, L. Pom-615 Vojenské situační značky podle APP-6A, Brno: UO, 2006.

Literatura:

- BROOKESMITH, P. *Odstřelovač*. Praha: Naše vojsko, 2005.
 GILBERT, A. *Sniper–Odstřelovač*. Praha: IŽ, s.r.o., 2000.
 LAU, M. R. *Vojenský a policejní odstřelovač*. Praha: Naše vojsko, 2004.
 LANNING, L. M. *Odstřelovači ve Vietnamu*. Praha: Deus, 2003.
 HARTINK, A. E. *Vojenské zbraně*. Praha 2005.
 AJP-3.2. Allied Joint Doctrine for Land Operations, NATO NSA 2006.
 FM 23-10. Sniper Training, Washington, D.C. 1994.

Vyplývá povinnost vojenské přítomnosti v zahraničí z členství v NATO?

Ano a ne. Nikde v zakládající smlouvě NATO není povinnost posílat vojáky do zahraničních misí. Na druhou stranu neúčastí ve společných misích de facto přestáváte být plnohodnotným členem obranného společenství.

**Vlasta Parkanová,
 ministryně obrany ČR
 Z první ruky, MF Plus č. 20/2007**